

SCENARIUSZ SZKOLENIA DLA TRENERA

Temat: Gotowość międzykulturowa – warsztaty wzmacniające młodych ludzi w edukacji, pracy i życiu w zróżnicowanym kulturowo środowisku

Cele ogólne warsztatów:

- Rozwijanie samoświadomości uczestników i identyfikacja ich własnych zasobów w kontekście pracy i nauki w środowisku wielokulturowym.
- Zdobycie wiedzy o realiach funkcjonowania w zróżnicowanych grupach – w szkole, na uczelni, w pracy i w życiu społecznym.
- Kształtowanie postaw otwartości oraz umiejętności przełamywania barier wobec osób o innym pochodzeniu etnicznym, kulturowym i ekonomicznym.
- Wzmacnianie poczucia sprawstwa młodych ludzi poprzez planowanie własnego rozwoju w zróżnicowanym kulturowo środowisku.

Efekty uczenia się:

Po warsztatach uczestnicy:

W zakresie wiedzy:

- znają pojęcie gotowości międzykulturowej i jej cztery filary: samoświadomość, wiedzę, otwartość, działanie,
- rozumieją zjawiska stereotypów, uprzedzeń i barier kulturowych,
- znają przykłady ścieżek edukacyjnych i zawodowych w środowisku wielokulturowym.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Energia dla Europy

W zakresie umiejętności:

- potrafią rozpoznać i nazwać własne zasoby,
- potrafią zidentyfikować i przeanalizować sytuacje związane z różnorodnością,
- potrafią stosować strategie dialogu i przełamywania barier,
- tworzą indywidualny plan działania w środowisku wielokulturowym.

W zakresie kompetencji społecznych:

- przyjmują postawę otwartości i szacunku wobec innych,
- rozumieją rolę empatii i współpracy,
- czują się odpowiedzialni za kształtowanie atmosfery w grupie i społeczności.

Opis wprowadzający do tematu

Współczesny świat staje się coraz bardziej zróżnicowany i wielokulturowy.

Globalizacja, migracje, media cyfrowe oraz mobilność edukacyjna sprawiają, że młodzi ludzie na co dzień stykają się z różnicami kulturowymi – w szkole, w sieci, w grupie rówieśniczej, a w przyszłości także w pracy i życiu zawodowym.

To, co jeszcze pokolenie temu było rzadkością, dziś staje się codziennością: spotykamy kolegów z innych krajów, korzystamy z treści tworzonych w różnych językach, uczymy się w międzynarodowych grupach, a w świecie pracy często działamy w międzykulturowych zespołach.

Zjawiska te niosą ze sobą szanse, ale i wyzwania. Różnorodność może być źródłem inspiracji, innowacji i rozwoju, jednak w sytuacji braku wiedzy, umiejętności lub otwartości – staje się przyczyną konfliktów, barier i wykluczenia. Dlatego tak ważne jest rozwijanie u młodych ludzi gotowości międzykulturowej – kompetencji łączącej wiedzę, umiejętności, postawy i działanie.

Warsztaty opierają się na metodzie GOTOWOŚCI MIĘDZYKULTUROWEJ (Intercultural Readiness) i prowadzą uczestników przez cztery etapy:

- **Poznanie własnych zasobów** – zrozumienie siebie, swoich wartości i mocnych stron.
- **Zdobycie wiedzy o środowisku wielokulturowym** – poznanie realiów nauki i pracy w zróżnicowanych grupach.
- **Przełamywanie barier** – rozpoznawanie i przezwyciężanie stereotypów i uprzedzeń.
- **Planowanie własnego rozwoju** – projektowanie ścieżek edukacyjnych i zawodowych w kontekście różnorodności.

RAMOWY SCENARIUSZ (WARSZTAT 8H)

Program ma charakter modułowy, praktyczny i interaktywny – wykorzystuje prezentacje, podcasty, karty pracy, ćwiczenia, studia przypadków (case studies), quizy oraz metody warsztatowe. Jego celem jest nie tylko przekazanie wiedzy, ale przede wszystkim budowanie u młodych ludzi postaw otwartości, empatii i sprawstwa.

MODUŁ 1 (2H) – POZNANIE WŁASNYCH ZASOBÓW

Cele szczegółowe:

- Uczestnik potrafi rozpoznać swoje zasoby (mocne strony, umiejętności, wartości).
- Identyfikuje doświadczenia, w których czuł się „inny”.
- Rozumie, że różnorodność zaczyna się od nas samych.

Treści:

- Tożsamość kulturowa i osobista.
- Doświadczenie inności.
- Zasoby jako fundament gotowości międzykulturowej.

Działania:

1. Ćwiczenie integracyjne „Kto jest podobny do mnie?” – odkrywanie podobieństw i różnic w grupie (10 min).
2. Karta pracy nr 1 „Mapa różnorodności” – praca indywidualna (20 min).
3. Praca w parach – rozmowa o własnych zasobach i doświadczeniach (20 min).
4. Mini-wykład trenera (Prezentacja 1) – przykłady różnorodności w życiu codziennym (15 min).
5. Dyskusja grupowa (Karta pracy nr 3 „Kiedy czułem się inny?”) – wymiana historii (30 min).
6. Refleksja końcowa – zapisanie jednej umiejętności, którą chcę rozwinąć (15 min).
7. Karta pracy nr 2 „Moje zasoby” – opcjonalnie, do wykonania przed warształem.

Metody i narzędzia: ćwiczenia integracyjne, karta pracy, dyskusja, storytelling, prezentacja.

Efekty uczenia się:

- Uczestnik zna swoje mocne strony.
- Potrafi opisać sytuacje związane z „innością” i wyciągnąć z nich wnioski.
- Rozumie znaczenie własnych zasobów w pracy nad gotowością międzykulturową.

MODUŁ 2 (2H) – WIEDZA O ŚRODOWISKU WIELOKULTUROWYM**Cele szczegółowe:**

- Uczestnik poznaje realia nauki i pracy w zróżnicowanym środowisku.
- Rozpoznaje wyzwania i szanse wynikające z różnorodności.
- Rozumie rolę języka, komunikacji i współpracy w środowisku wielokulturowym.

Treści:

- Fakty i mity o pracy i nauce w zróżnicowanych grupach.
- Różnorodność jako wartość w edukacji i profesji.
- Współpraca w międzynarodowych zespołach.

Działania:

1. Mini-wykład trenera (Prezentacja 2) (20 min).
2. Podcast tematyczny – doświadczenia młodych ludzi z różnych krajów (15 min).
3. Karta pracy nr 4 „Fakty i mity o różnorodności” – praca grupowa (20 min).
4. Karta pracy nr 5 (Analiza case study) – nowy uczeń/pracownik w grupie (30 min).
5. Interaktywny quiz (Kahoot/Forms) – test wiedzy (20 min).
6. Podsumowanie i indywidualna refleksja (15 min).

Metody i narzędzia: podcast, prezentacja, studium przypadku, quiz, praca grupowa.

Efekty uczenia się:

- Uczestnik zna wyzwania i szanse płynące ze środowiska wielokulturowego.
- Potrafi oddzielić fakty od mitów.
- Rozumie znaczenie współpracy w grupach międzynarodowych.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

MODUŁ 3 (2H) – PRZEŁAMYWANIE BARIER

Cele szczegółowe:

- Uczestnik rozpoznaje stereotypy i uprzedzenia.
- Rozumie, jak działają bariery kulturowe, etniczne i ekonomiczne.
- Potrafi reagować na hejt i wykluczenie.

Treści:

- Mechanizmy powstawania stereotypów.
- Skutki uprzedzeń i mowy nienawiści.
- Strategie przełamania barier i wspierania innych.

Działania:

1. Karta pracy nr 6 „Stereotyp a rzeczywistość” – praca grupowa (30 min).
2. Karta pracy nr 7 (Scenki/Symulacje) – konflikt kulturowy w klasie/pracy (40 min).
3. Podcast tematyczny – głos rówieśników z doświadczeniem migracyjnym (15 min).
4. Indywidualna refleksja – zapisanie jednego stereotypu, który sam przełamałem (15 min).
5. Dyskusja na forum – jak wspierać innych w trudnych sytuacjach (20 min).

Metody i narzędzia: studium przypadku, symulacje, podcast, dyskusja.

Efekty uczenia się:

- Uczestnik potrafi rozpoznać stereotypy i uprzedzenia.
- Potrafi wskazać sposoby przełamania barier.
- Rozumie swoją rolę w reagowaniu na hejt i wykluczenie.

MODUŁ 4 (2H) – PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU W ŚRODOWISKU WIELOKULTUROWYM

Cele szczegółowe:

- Uczestnik potrafi zdefiniować swoje aspiracje edukacyjne i zawodowe.
- Rozumie, jak różnorodność kulturowa wpływa na jego przyszłość.
- Tworzy plan rozwoju uwzględniający środowisko wielokulturowe.

Treści:

- Kompetencje przyszłości: cyfrowe, zielone, międzykulturowe.
- Planowanie edukacji i kariery w kontekście różnorodności.
- Poczucie sprawstwa – małe kroki w wielkich zmianach.

Działania:

1. Karta pracy nr 8 „Mosty i mury” – co pomaga, a co utrudnia mój rozwój (20 min).
2. Praca w małych grupach – projektowanie ścieżek edukacyjno-zawodowych (30 min).
3. Karta pracy nr 9 „Moje aspiracje edukacyjne i zawodowe” – refleksja indywidualna (20 min).
4. Karta pracy nr 10 „Mapa drogowa” (Roadmap) – dokument indywidualny (30 min).
5. Podsumowanie i „Pozytywna poczta” – uczestnicy piszą sobie nawzajem wzmacniające wiadomości (20 min).

Metody i narzędzia: karty pracy, mini-projekty, ćwiczenia refleksyjne, informacja zwrotna od rówieśników.

Efekty uczenia się:

- Uczestnik potrafi zaplanować własny rozwój.
- Zna kompetencje potrzebne w środowisku wielokulturowym.
- Czuje sprawstwo i odpowiedzialność za swoją przyszłość.

Materiały edukacyjne do wykorzystania podczas warsztatów – do dyspozycji trenera (niektóre materiały mogą być potraktowane jako zadanie domowe lub materiał przedwarsztatowy udostępniony uczestnikom. Trener dobiera materiały zależnie od wielkości grupy, dynamiki, wieku lub innych kryteriów).

Dostępne materiały to:

Podcasty:

1. „Moje pierwsze doświadczenia w nowej klasie”
2. „Głos migranta – szkoła w nowym kraju”
3. „Jak przełamałem stereotyp”
4. „Słowa mają znaczenie – dlaczego język kształtuje inkluzywność”
5. „Komunikacja bez słów”
6. „Nienawiść w Internecie – jak zareagowałem”
7. „Erasmus – moja pierwsza podróż edukacyjna”
8. „Praca w międzynarodowym zespole IT”
9. „Sport poza granicami: głosy wielokulturowego zespołu”
10. „Moja wizja przyszłości w różnorodnym świecie”

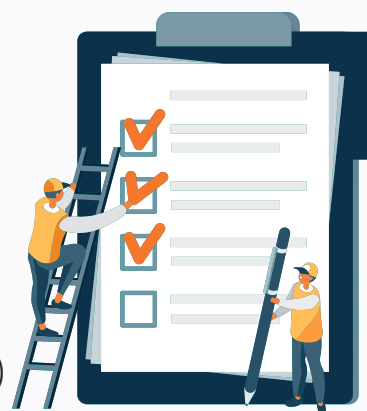
Studia przypadków (Case studies):

- „Nowy uczeń w klasie – reakcje rówieśników”
- „Stereotyp a rzeczywistość – przykład z życia”
- „Mosty i mury – bariery w planowaniu przyszłości”

Karty pracy:

1. Mapa różnorodności
2. Moje zasoby
3. Kiedy poczułem się inaczej? – Mini-studium
4. Fakty i mity na temat różnorodności
5. Case study: Nowy uczeń/pracownik w grupie
6. Stereotyp kontra rzeczywistość
7. Scenki z odgrywaniem ról: konflikt i dialog
8. Mosty i mury
9. Moje aspiracje edukacyjne i zawodowe
10. Mapa drogowa - SMART + harmonogram (Roadmap)

Prezentacje:

- Prezentacja 1 – Świat różnorodności i moje zasoby – Wprowadzenie do gotowości międzykulturowej (Moduł 1)
- Prezentacja 2 – Budowanie więzi społecznych: Edukacja i praca w różnorodności (Moduł 2)

Testy:

- Pre-test – 10 pytań zamkniętych o różnorodności i stereotypach (na początku).
- Post-test – 10 podobnych pytań + 2 otwarte pytania refleksyjne (na końcu).

Quizy:

- Fakty i mity o różnorodności (Moduł 2)
- Stereotypy i uprzedzenia (Moduł 3)
- Kompetencje przyszłości (Moduł 4)
- GRA KARCIANA – „Głosy Solidarności” (Kompleksowe działanie integrujące wiedzę, umiejętności praktyczne i kompetencje społeczne).

ZESTAW PYTAŃ DO DYSKUSJI WARSZTATOWEJ:

Moduł 1 – Poznanie własnych zasobów

- Jakie cechy i umiejętności uważasz za swoje największe atuty?
- Czy kiedykolwiek czułeś/aś się „inny/a” w grupie? Jakie to było doświadczenie?
- Jakie wartości są dla Ciebie szczególnie ważne, gdy współpracujesz z innymi?
- Jak Twoje osobiste doświadczenia mogą Ci pomóc w przyszłości, gdy znajdziesz się w międzynarodowym lub zróżnicowanym kulturowo zespole?

Moduł 2 – Wiedza o środowisku wielokulturowym

- Jakie plusy i minusy dostrzegasz w nauce w klasie z osobami z różnych krajów?
- Co może być największą trudnością w pracy w międzynarodowym zespole?
- Które kompetencje uważasz za szczególnie ważne w środowisku wielokulturowym: język, otwartość, wiedzę, a może coś innego?
- Czy chciałbyś/chciałabyś studiować lub pracować za granicą? Jakie obawy lub nadzieje wiążesz z takim doświadczeniem?

Moduł 3 – Przełamywanie barier

- O jakich stereotypach dotyczących innych kultur słyszałeś/aś najczęściej?
- Czy kiedykolwiek zmieniłeś/aś zdanie o jakiejś osobie lub grupie po lepszym jej poznaniu?
- Dlaczego czasem łatwiej jest powielać stereotypy, niż poznać drugiego człowieka?
- Jak możesz zareagować, gdy w klasie lub w Internecie pojawia się mowa nienawiści wobec osób z innego kraju lub o innym statusie ekonomicznym?
- Co Ty, jako jednostka, możesz zrobić, aby inni czuli się bardziej akceptowani w Twoim otoczeniu?

Moduł 4 – Planowanie własnego rozwoju

- Jakie są Twoje aspiracje edukacyjne i zawodowe – gdzie widzisz siebie za 5–10 lat?
- Jak różnorodność kulturowa może wpłynąć na Twoją przyszłość zawodową?
- Jakie kompetencje chciałbyś/chciałabyś rozwinąć, aby lepiej odnaleźć się w świecie pełnym różnorodności?
- Jakie bariery mogą utrudnić Ci realizację planów? Jak możesz je przełamać?
- Jak możesz wykorzystać gotowość międzykulturową w praktyce – np. w szkole, pracy, na studiach, w wolontariacie?

WSKAZÓWKI DLA PROWADZĄCEGO: Jak używać pytań?

- Trener może wykorzystać je jako „startery” do dyskusji, ale także w pracy w małych grupach lub w refleksji indywidualnej (np. na kartach pracy).
- Część pytań można zadać na początku modułu (otwarcie), a część na końcu (refleksja i podsumowanie).
- Kilka z nich nadaje się również do mentoringu w poradnictwie zawodowym – np. pytania o bariery, aspiracje czy kompetencje przyszłości.

Finansowane przez UE. Wyrażone poglądy i opinie są wyłącznie poglądami autora/autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej ani Fundacji Rozwoju Edukacji. Unia Europejska ani Fundacja Rozwoju Edukacji nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Wszystkie rezultaty uzyskane w ramach projektu „Budowanie Powiązań Społecznościowych” są udostępniane na otwartych licencjach (CC BY-SA 4.0 DEED). Można je wykorzystywać bezpłatnie i bez ograniczeń. Kopiowanie lub przetwarzanie tych materiałów w całości lub w części bez zgody autora jest zabronione. W przypadku wykorzystania rezultatów konieczne jest wskazanie źródła finansowania i ich autorów.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Energia dla Europy

